

636.2.034: 636.2.083

ЕФЕКТИВНІ СЕЛЕКЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВІДБОРУ СВИНОМАТОК

О. С. ЛИТВИНЮК, студент

Науковий керівник – С. П. ПАНКЄСВ, к. с.-г. н., доц.

Херсонський державний аграрний університет

Сучасна племінна база в свинарстві України для забезпечення постійного прогресу потребує проведення спрямованої методичної селекційної роботи, однак при цьому в різних господарствах селекційні підходи різні. Одним із найбільш ефективних методів є індексна селекція. У цьому випадку використовуються індекси, що суттєво відрізняються як за ефективністю, так і за повнотою інформації. До цього часу розроблено і застосовується значна кількість індексів, що включають як ознаки однієї продуктивної групи, так і різних груп. Низький їх рівень пояснюється, перш за все недостатнім рівнем годівлі і утриманням свиноматок в період поросності і підсисний та неповноцінною годівлею порослят в підсисний період. Недостатній рівень багатоплідності пояснюється порушенням обліку порослят на час народження, що потім впливає на показник збереженості гнізда на час відлучення.

Відомий спосіб підвищення відтворних якостей свиноматок є відбір за живою масою після опоросу [1]. Недоліком цього методу є те, що жива маса – це показник, який не обумовлений спадковістю, тобто генетично, а більш залежить від факторів навколишнього середовища, тобто годівлі та утримання. А реакція організму тварини при зміні фенотипу може бути різною, при чому повністю не реалізується генетичний потенціал.

Найбільш близьким способом підвищення відтворних якостей свиноматок є відбір за індексом вирівняності гнізд, який виражається за живою масою порослят у гнізді на час народження. При селекції, спрямованій на підвищення вирівняності гнізд, із врахуванням багатоплідності свиноматок, можна досягти істотного підвищення збереженості порослят у підсисний період та інших ознак відтворювальної здатності свиноматок без зниження їх багатоплідності. Це дає можливість одержувати від свиноматок більшу кількість порослят, що позитивно впливає на рентабельність виробництва свинини. Недоліком даного способу є те, що коефіцієнт варіації живої маси порослят у гнізді на час народження, через який виражається вирівняність гнізд, швидше характеризує невирівняність гнізд, оскільки, чим більше порослята відрізняються у гнізді за живою масою, тим коефіцієнт варіації буде вищим. Це створює значні труднощі при аналізі впливу цієї ознаки на інші (коефіцієнт кореляції змінюють знак на протилежний)[2].

Задача винаходу – спрощення способу і визначення тих біологічних лімітів, які забезпечують високі відтворні якості активної частини популяції. Задача винаходу досягається тим, що визначається індекс життєздатності свиноматок, при якому оцінюється індивідуальна багатоплідність маток, середня багатоплідність гнізда та збереженість кожного гнізда індивідуально* (доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент УААН Коваленко В. П.). Відмінною ознакою пропонованого способу є те, що визначають індивідуальну багатоплідність маток, середню багатоплідність гнізда, індивідуальну збереженість гнізда і вводять індекс життєздатності свиноматок за виразом:

$$M=g/Q \cdot K,$$

де Q – індивідуальна багатоплідність маток, голів; Q – середня багатоплідність гнізда, голів; K – збереженість гнізда індивідуальна.

Для з'ясування ефективності запропонованого методу в умовах свинарських підприємств Півдня України та на кафедрі технології виробництва продукції тваринництва Херсонського державного аграрного університету були проведені наступні дослідження. Були вивчені відтворювальні якості свиноматок за даними I та IV опоросів, оскільки вони відзначалися високими відтворювальними якостями. Тварини були сформовані в три групи: за живою масою після опоросу, за індексом вирівняності гнізд, за індексом життєздатності.

Результати досліджень. Так, свиноматки за перший опорос з більшим індексом життєздатності мали найбільшу багатоплідність 11,5 голів, високо достовірно перевищуючи на 2,4 голови маток з меншим показником запропонованого індексу. У цій групі була відмічена більша молочність 46,4 кг, а також найбільша маса гнізда на час відлучення – 144,5 кг, що більше на 41,2 кг.

Аналогічна тенденція спостерігалася і за четвертий опорос: свиноматки з більшим індексом життєздатності мали найбільшу багатоплідність – 13,6 голів, середню молочність – 79,4 кг і середню масу гнізда на час відлучення 206,2 кг, що більше у порівнянні цього показника на 51,4 кг

Висновки. Запропонований індекс життєздатності свиноматок, поряд з індексом вирівняності гнізд, можуть бути використані як критерії для підвищення точності фенотипової оцінки свиноматок.

Запропонований метод відбору свиноматок за індексом життєздатності може бути використаний у селекційно-племінній роботі будь-якого господарства, що інтенсивно займається свинарством, де значення якого коливається $30 < M^+ > 110$.

Економічна ефективність середньої живої маси гнізда на час відлучення свиноматок відносно індексу життєздатності, на одну голову склала 435,65 грн., а на 100 голів 43565 грн., що свідчить про економічну доцільність запропонованого індексу.

Список в літератури

1. Гетья А. А. Контроль власної продуктивності ремонтного молодняку свиней та застосування нових методів оцінки тварин / Гетья А. А., Голуб Н. Д., Чуб О. А // Матеріали 8 міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта 2005№. – Дніпропетровськ: 2005. – Том 12. – С. 27–28.

2. Гетья А.А. Застосування методики інтегрованої оцінки власної продуктивності ремонтного молодняку свиней великої чорної породи в умовах ТОВ “Маяк” Полтавської області / Гетья А.А., Ломако Д.В., Чуб О.А., Скрипка С.М. // Науковий вісник Львівської національної академії ветеринарної медицини ім. С.З.Гжицького. – Львів: 2005. – Том 7. – №2. – С.57–61.

УДК 636. 4.082

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРОМИСЛОВОГО СХРЕЩУВАННЯ СВИНЕЙ

С. С. ФІЛОНЕНКО, студент

Науковий керівник – М. І. ЛІХТЕР, к. с.- г. н; доц.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Актуальність. Аналіз сучасного виробництва свинини вказує на те, що найбільш інтенсивно виробництво свинини відбувається за рахунок використання порід які здатні проявляти високу продуктивність та життєздатність. Тому вивчення питання ефективності схрещування свиней різних порід має теоретичне і практичне значення.

Мета. Визначити ефективність використання промислового схрещування свиней в умовах ДП « Антонов–Агро».

Методика. Відгодівельні й м'ясні ознаки вивчали на свинях, одержаного в результаті схрещування свиноматок великої білої породи з кнурами породи ландрас.

Результати. Міжпородне промислове схрещування на противагу чистопородному розведенню супроводжується рядом корисних змін, які насамперед характеризуються підвищенням продуктивності маток, кращим травленням і використанням кормів, а також підвищеною енергією росту помісного молодняка. Встановлено, що при наявності сприятливих умов ефект від схрещування в середньому може становити за багатоплідністю 4–10 %, середньодобовим приростом – 7–12 і оплатою кормів – 5–10 %. Явище гетерозису є складним біологічний процесом, прояв якого залежить від рівня і напрямку продуктивності